

Kterou mlha přinesla

(Excerptin Czech)

Translated by: Kateřina Honsová

Contact of the translator: catalyna.style@gmail.com

3.

Když konečně vylezl na stráň, která se mírně zvedala až k nádvoří osamělé usedlosti, byla už úplná tma. Dokázal rozeznat pouze tmavou shrbenou zadní část doškové střechy, o kterou se opírala hospodářská budova. To, co mu po celou dobu svítilo naproti, bylo světlo z právě nitra této části dvora. V jedné otevřené stodole nebo dílně totiž visela pod stropem petrolejka. Bylo vidět, že domácí s příchodem soumraku nesložili ruce. Mohl jen hádat, jestli jsou u zvířat, nebo je zdrželo něco jiného. A to i poté, když vstoupil do místnosti a trochu nejistě se zastavil pod světlem, nikoho neviděl. Tak se rozhlížel, naslouchal a čekal. Prostor, ve kterém se svítilo, byl s největší pravděpodobností kovárnou. V jeho hlubinách totiž zel od sazí ušpiněný chřtán krbu, na policích u kovadliny byly rozmístěny a zavěšeny černé nástroje. Hlavou mu prolétlo, jestli právě nestojí v té kovářské dílně, o které mu vyprávěli — a to se také chtěl co nejdříve dozvědět. Ale jako na potvoru na dvoře stále nikdo nebyl a to ani za zdmi se nic nepohnulo. Zadupal, aby oklepal bláto z promočených bot. Protože se stále drželo, pokusil se je otřít o trávu. Nakonec to vzdal a prostě tak, zablácený a rozhalený, vstoupil pod stříšku k jediným dveřím. Zaklepal — a hned nato ještě několikrát, silněji. Když stále nikdo neodpovídal, netrpělivě sáhl po veliké klice. Dveře byly zamčené.

Zavřel oči a sedl si zády ke zdi.

Všechno to bylo příliš šílené, opravdu! — už se ani nechtěl a nezvládl ptát.

Na tyči pod doškovou střechou, přímo nad ním, visely použité podkovy. Byly různých velikostí — od těch velkých jako mužské dlaně až po ty opravdu obrovské — a některé byly opotřebované až na dřev. O nosník se opírala brána. Její dlouhé zuby byly tupé a leskly se jako ničemné hroty kopí. Od vchodu až po kovárnu byl nad dvorem natažený drát. Na něm mrtvě visel psí řetěz. Pes, který ho s největší pravděpodobností přetrhl, protože na konci řetězu nebyla karabina ani obojek, nebyl naštěstí na dohled. Mohlo to také znamenat, že usedlost byla skutečně opuštěná!? Přesto byl rozhodnutý čekat. Neodvážil se pomyslet na to, že by nyní zase vykročil do noci a do neznáma. Vloupat se dovnitř ale také jen tak nemohl, nevěděl, na čem vlastně je. Kromě toho: tolik si přál zívnutí a teplo, tolik se bál toho němého a hluchého nitra. A opět to byl ten podivný, dosud neznámý strach, se kterým se potýkal již na planině. Strach vycházející z pocitu, že ho někdo sleduje, že si libuje v jeho zmatku a láká ho stále více do světa tajnosti a oplzlosti. Zároveň cítil i obavu, že by brzy nedokázal více odolávat, že ho ta hrůza celého posedne a zcela přemůže. Mohl by se vůbec ještě vrátit do vřesoviště, kde byl schovaný kufr, a dorazil by vůbec někdy do Mokušu? Přesně to si teď nejvíc přál. Přál si to víc než kdy jindy. Protože právě v těchto úzkostných okamžicích si pomalu uvědomoval, že už to nedokáže sám, především ne bez božího milosrdenství. Pokud před několika dny úplně nevěřil otci Jonifáci, že jeho pokáním může být pouze Mokuš, nyní v něm sílilo přesvědčení, že Mokuš je skutečně jeho osudem. Bylo třeba vydržet a zkusit to. Bylo nutné to alespoň vyzkoušet. Proto mu nepochybně nezbylo nic jiného, než zase přijmout vše to přítomné a cizí. Když, hledající v tom poznání novou sílu, znovu zvedl hlavu, zdálo se mu, že se ve tmě něco pohnulo...

Ano!

Zvedl se a zadíval se pořádně.

Stále to tam bylo. A mířilo to přes dvůr směrem k němu.

A zaznělo.

Bbbbbů! zavýlo.

No tak — vypravil ze sebe Jon Urski — *kráva!?*

A opravdu to byla kráva. Spolu s ní vstoupil do světla, které z kovárný dopadalo na dvůr, hubený a hrbatý stařec. Provaz měl omotaný kolem dlaně tak, aby mu v ruce zůstal patřičně dlouhý konec tlustého lana, se kterým zvíře v tu chvíli plácl po krku. Každopádně byl celý nazlobený, jako by se s krávou předtím někde tam ve tmě právě porval. Ale zvíře, právě naopak, vypadalo naprosto líně a oddaně. Při úderech ani necouvlo, natož aby zrychlilo. Jen tu a tam otočilo hlavu, jako by ji drželo vzpřímeně z posledních sil. A tehdy se ty velké oči zdály ještě větší. Jon Urski si pomyslel, že to jsou nejsmutnější oči, jaké kdy viděl. Ačkoliv smutek nebyl jediným výrazem, kterým by je mohl popsat. Prostě se mu zdálo, že se kráva každou chvíli rozpláče... Stařec ještě nemilosrdněji zasypal zvíře rány pěstí, aby si stoupl ke zdi, a docela nakrátko ho přivázal ke sloupu před kovárnou.

Jon Urski zakašlal a vykročil směrem k nim.

Stařec, který si ho už musel všimnout, ani neotočil hlavou.

Byl jsem překvapený, že tu nikde nikdo není, pokusil se mu hlasem, který zároveň vyjadřoval omluvu, vysvětlit rozpaky.

Muž se na něj ještě ani nepodíval. Promnul si dlaň, kterou dosud svíral a tahal provaz. Bylo slyšet, jak mu u toho luplo v kloubech. *Ještě ti ukážu!* odsekl ke krávě. *Ještě uvidíš!* div že ji znovu nepraštil. Potom si o hranu prahu očistil zablácené boty a vstoupil do dílny.

Jon Urski postával u zdi a vůbec nevěděl, co dělat. Opravdu cizinec prožíval takový vztek, že všechno ostatní bylo pro něj zbytečné? Nebo byl tak ponořen do svých povinností, že byl úplně hluchý a slepý k okolí? Ale co — co jiného mohl dělat — pokoušel se k muži znovu přiblížit. *Šel jsem za světlem!* zvedl hlas. *Bylo to jediné znamení široko daleko!* pokrčil rameny a roztáhl dlaně. *Jinak bych určitě zabloudil.*

Kráva tedy není vaše? cuknul sebou stařec a konečně se na něj podíval.

Moje? ohromeně zíral do drobných, zvláště šedivých očí.

To jsem si myslel! oklepal se. *Jak by taky byla?* znovu se sklonil a dal se do uklízení krbu. Zjevně měl v úmyslu zatopit...

Takže pokud jste si myslel, že zvíře může být moje, uvažoval Jon Urski. *Tím pádem není ani vaše?* dodal ustrašeně.

Ale jděte! zase se na něj letmo podíval. *Už od rána bučela tady kolem!* našťavaně hodil polenem. *Přímo sem pod okna lezla, když si myslela, že ji nevidím! Když jsem vzal bič, utekla, babizna! Ale pak zase bučela a zvěstovala tam dole! Jak by člověk po tom všem hned mohl vědět na čem jsme?*

Jon Urski mlčky souhlasil, i když tomu nerozuměl. Stařec mu vyprávěl o něčem, co se mu zdálo zjevné. Proto taky neměl v úmyslu plýtvat slovy. Položil všechna ta tlustá polena na krb a potom tesařskou sekerou našťípal třísky. Zároveň si stále bručel pod vousy, chvílemi také s nadávkou pohrozil krávě. Jonovi Urskému, který vedle něho podupával, byla zase zima. Jen čekal, až mužík konečně rozdělá oheň. Ale ten darebák se teď dal do úklidu kolem kovářiny a vůbec se nezajímal o jeho cvakající zuby. Vypadalo to, že vůbec nemá naspěch. Všechny jeho činnosti a nezpochybnitelný zvyk dělat vše pomalu se proměňovaly v jakousi rituální scénu, ve které bylo nutné vše promyslet a připravit do detailu. Taková pečlivost je vlastní všem dobrým mistrům, to nově příchozí dobře věděl, ale teď nemohl přijít na to, co ten muž vlastně dělá. Začínal být přesvědčený o tom, že má v úmyslu to staré zvíře každou chvíli zabít. Po dlouhém váhání se ho na to zeptal.

Muž konečně narovnal svá shrbená záda a zamrkal mu přímo do očí. Na jeho staré propadlé tváři, zbrzděné vráskami, se zračil úžas a shovívavý posměch zároveň. *Vy jste opravdu spadl z višně!* přecedil přes úzké a chvějící se rty. *Chvíli jsem dokonce jsem přemýšlel, jestli jste mi nepřišel na pomoc.*

Jak říkám, jenom jsem zabloudil, spěchal jsem s odpovědí. Chtěl jsem se zeptat na cestu, potom mě zastihla noc...zkoušel se ubránit nabízenému mistrovství. I teď bych raději šel, kdybyste mi vysvětlil, jak se dostanu do Mokuše.

Do Mokuše? zbystřil.

Ano, přitakal jsem.

Opravdu do Mokuše? byl — vážně to bylo vidět — docela ohromen.

Ano, lehce jsem přikývl. Celý den hledám cestu.

Nyní se stařec odvrátil a dlouho nic neřekl. Pak se znovu otočil a usmál se na mě. *Pokud opravdu míříte tam dolů, zamával někam dozadu. Pokud to je pravda, řekl změněným hlasem. Pak počkejte, až ji poctivě okovu — ukázal na krávu — a pak, samozřejmě, pokud jde o mě, můžete na ní odjet. Určitě má namířeno stejným směrem. Kam jinam by, babizna, šla?*

[...]

7.

Farář Jon Urski zakroužil naběračkou po dně — ale velká mísa byla téměř prázdná. To ho mrzelo, odložil lžící a odstrčil talíř. Písař Lanščak se letmo podíval na hromádku okousaných husích kostí a jen se usmál. Během celého rozhovoru jedli. A — jak se zdálo — ještě jim to nestačilo. Ale mrzutá žena hostitele neměla v úmyslu přinést jim další pohoštění.

Pak — tedy? povzdechl si farář.

Ano! probral se písař. Prvně přišel dopis. A v něm Magda psala, že čeká dítě.

Aha!? Jon Urski si říhnul.

Ano, ano! několikrát přikývl písař. Marika Strajová dokonce tvrdila, že těch dopisů byla celá řada. No a že byly zcela — opravdu ne moc hezké a vůbec, ani trochu milé.

Farář si říhnul a tak tak spolkl vrácené žaludeční šťávy.

Byl tak rozrušený mužovým vyprávěním, nebo se přejedl husím tukem? Ať tak či tak — cítil to teď jak v žaludku, tak na prsou a v krku. Bylo mu tak těžko, že by se nejraději rozpáral. Přesedl si, drbal se a polykal na prázdno. Ale potom mu bylo ještě hůř.

Nesedlo vám to? zeptal se písař znepokojeně.

Ne, ne, popřel to. Jen přemýšlím — zamračil se — ale co, čekala jeho dítě?

Aha! zamrmlal Lanščak. Slíbil jsem vám, že si toho můžeme říct trochu víc! přisvědčil. Kdo to ale doopravdy ví? Jenže — poté poškrábal se na pleši — to není vůbec to hlavní! Časem pak Marika našla na prahu uzlík.

Farář Jon Urski vstal a chytil se za břicho. Bylo mu nesnesitelně špatně, ale musel to slyšet. *Uzlík? vydechl. Copak to je — uzlík? zeptal se, i když to tušil.*

Dítě v něm bylo, samozřejmě! odvětil vypravěč.

Teď ho to sevřelo, až ztuhl. Odporný pocit, který pramenil v žaludku, se rozlil po celém těle a nejprve mu nedovolil, aby se vůbec pohnul. Když si potom uvědomil, že bude opravdu zvracet, tak už bylo pozdě. Popadl oběma rukama prázdnou mísu, ze které předtím jedli, a zvracel do ní. Poté ještě několikrát znovu a znovu. Tváří v tvář těmto neúprosným křečím mu do očí vyhrkly slzy a úplně ztratil dech, takže svoje okolí viděl jen tak, jako by se díval ze snu. Mužiček skákal a pobíhal kolem něj, jeho manželka stála ve dveřích a hlasitě křičela. Její zděšení znělo jako krákání velikého, nerealistického a neznámého ptáka. A celkově se celá změnila — byla rozcuchaná a zuřící jako zloba sama...

Zdá se mi, že vám nebude dobře, řekl odněkud písař.

Teď už mu bylo už líp.

A hlavně mu to bylo všechno jedno.

Posadil se na polstrovanou židli a rukama si zakryl tvář. Pomyslel na tisíc věcí najednou a stejně tolik otázek chtěl položit. Ale nějak ještě neměl sílu, aby to celé promyslel. Dávný příběh ho nepochybně rozrušil. A nedotklo se ho to o nic méně kvůli tomu, že se na podobné zprávy připravoval. Neboť — koneckonců: neřekl pisař taky to, že všechno začalo právě tehdy? Ale — co všechno? Byl hřích milovat, nebo nenávidět? Osvobozuje smrt, nebo život? Vybírá osud Bůh, či Dábel, nebo existuje ještě někdo třetí? Nebo je všechno jen jedna velká náhoda?

Vy tomu pane Lanšćak věříte? zeptal se.

Čemu? zíral na něj zblízka.

Všemu, neuhnul pohledem. Že to bylo — to. Že to opravdu bylo dítě. A že ho ona takhle vydírala...

Víte — i když nechci —! zašeptal pisař. Dítě vyrostlo a je tu dodnes. Jestli ho zesnulý farář Janoš Talaber opravdu chtěl utopit? Jestli ho zachránilo jen dobré srdce farního děvčete Mariky Strajové, která si ho vzala za svého? To se nedozvíme nejspíš nikdy. A proto si dál můžeme každý myslet to své.

Co... ? napadlo ho. *Co Magda?* ještě zkusil.

Jak říkám! přistoupil ještě blíž. *Variant příběhu je nespočet — a jde jen o to, kterému chcete věřit. Že je pořád naživu a někde venku za kopci stále neutěšitelně pláče? Nebo že je stejně jako oba její muži už dávno na onom světě? Nebo že je někde tady, mezi nebem a zemí, stále bloudí a vylévá si na nás svůj hněv?*

Farář Jon Urski teď pouze odvrátil zrak a promnul si oči.

A čemu věříte vy? zeptal se potom.

Já? vzdychl pisař. *Já samozřejmě věřím tomu, že je to opravdu ona. Proč si myslíte, že by na vás jinak tak lpěl, a proč by dával dohromady ten nešťastný kostel?*

Počkejte!? vzal ho za studenou dlaň. *Jak — ona?*

Ona, vydechl pisař. *Kterou přinesla mlha.*

